

ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ՄԱՍՆԱԿՑԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ»
ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Խումբ՝ Անգլերեն

Թեմա՝ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ ՄԵԹՈԴՈՎ «LOFT ԳՐԱԴԱՐԱՆ»
ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՇՐՋԱՆԱԿՈՒՄ ԲՅՈՒՐԵՂԱՎԱՆԻ ՍԱՄՎԵԼ
ՎԱՐԴԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑԻ 11 - ԲԴ ԴԱՍԱՐԱՆՈՒՄ

Հետազոտող՝ Լիլիթ ՋԱՌԱՀՅԱՆ

ՀՀ ԿՈՏԱՅՔԻ ՄԱՐԶԻ ԲՅՈՒՐԵՂԱՎԱՆԻ ՍԱՄՎԵԼ
ՎԱՐԴԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑԻ
ԱՆԳԼԵՐԵՆԻ ՈՒՍՈՒՑԶՈՒՇԻ

Ղեկավար՝ ԱՐԱՔՍ ՄԱՆՈՒԶԱՐՅԱՆ

ԿՈՏԱՅՔ 2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

----- 3

ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ

ՄԵԹՈԴԻ

ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

----- 4

«LOFT ԳՐԱԴԱՐԱՆ» ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՈՒ ԴՐԱ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ

ԱՌԱՆՋՆԱՀԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ----- 11

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

---16

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

ՑԱՆԿ

-----17

ՀԱՎԵԼՎԱԾ

1-----

-----18

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Տարբեր նախագծերի իրականացումը նպաստում է աշակերտների հանաչադական, ստեղծագործական հմտությունների զարգացմանը, տեղեկատվություն ինֆնուրույն փնտրելու ունակությանը, ֆննադատական մտածողության զարգացմանը, ինչպես նաև սովորողների ինֆնուրույն գործունեությանը՝ անհատական, գույգ, խմբակային, որը նրանք կատարում են որոշակի ժամանակահատվածում: Նախագծային մեթոդը կրթական մեթոդների ամբողջություն է, որոնք հնարավորություն են տալիս սովորողներին ձեռք բերել գիտելիքներ և կարողություններ՝ կոնկրետ հանձնարարություններ պլանավորելու և ինֆնուրույն իրականացնելու համար: Առաջադրանքը ոչ միայն խնդիրը լուծելն է, այլև դրան իրական կյանքում սերտորեն փոխկապակցված հնարավորինս շատ հայեցակետեր բացահայտելն է: Յուրաքանչյուր նախագիծ յուրօրինակ է, քանի որ խնդիրները վերացական հասկացություններ չեն, այլ վերցված են իրականությունից:

«LOFT գրադարան» նախագիծը աչքի է ընկնում իր յուրահատկությամբ: Այն մեծ և երկարատև նախագիծ է, որն իր մեջ ներառում է ոչ միայն գուտ գրադարանի գաղափարը, այլև մշակութային ինֆնատիպ միջավայրի ձևավորում՝ նպատակ հետապնդելով նպաստելու երեխաների աշխարհընկալմանն ու համակողմանի զարգացմանը:

ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ ՄԵԹՈԴԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

Նախագծի մեթոդը մանկավարժության մեջ նոր երևույթ չէ: Այն առաջացել է 20-րդ դարի սկզբին ամերիկյան դպրոցում, օգտագործվել է նաև կենցաղային դիպակտիկայի մեջ (հատկապես 20-30-ական թթ.): Վերջին ժամանակներում այս մեթոդին մեծ ուշադրություն է դարձվում աշխարհի շատ երկրներում: Սկզբում այն կոչվում էր խնդիրների մեթոդ և կապված էր փիլիսոփայության և կրթության մեջ հումանիստական ուղղության գաղափարների հետ, որոնք մշակել էին ամերիկացի փիլիսոփա և ուսուցիչ Ջ.Դյուլին, ինչպես նաև նրա աշակերտ Վ.Ն. Կիլպատրիկ. Ջ. Դյուլին առաջարկել է ուսուցումը կառուցել ակտիվ հիմունքներով՝ աշակերտի նպատակահարմար գործունեության միջոցով՝ տվյալ գիտելիքի նկատմամբ նրա անձնական հետաքրքրությունը համապատասխան: Է.Ս. Պոլատը տալիս է նախագծի մեթոդի հետևյալ սահմանումը ժամանակակից իմաստով. «մեթոդ», որը ենթադրում է «կրթական և հանաչողական տեխնիկայի որոշակի շարք, որը թույլ է տալիս լուծել որոշակի խնդիր ուսանողների անկախ գործողությունների արդյունքում՝ այդ արդյունքների պարտադիր ներկայացմամբ»: Նախագծային մեթոդի հիմնական նպատակն է սովորողներին տալ հնարավորություն գործնական խնդիրների կամ առաջադրանքների լուծման գործընթացում ինֆորմայն ձեռք բերել գիտելիքներ՝ տարբեր առարկաներից գիտելիքների ինտեգրման միջոցով: Նախագծի մեթոդը թույլ է տալիս ուսման մեջ հեռանալ ավտորիտարիզմից, այն միշտ կենտրոնացած է ուսանողների ինֆորմայն աշխատանքի վրա: Այս մեթոդի օգնությամբ ուսանողները ոչ միայն ստանում են որոշակի գիտելիքների հանրագումար, այլև սովորում են ինֆորմայն ձեռք բերել այդ գիտելիքները, օգտագործել դրանք հանաչողական և գործնական խնդիրներ լուծելու համար:

Նախագծային մեթոդը ստեղծում է նպաստավոր պայմաններ հետևյալ կարողությունների ու հմտությունների ձևավորման ու զարգացման համար.

1. Ռեֆլեկտիվ հմտություններ
2. Որոնողական, հետազոտական հմտություններ
3. Համագործակցային հմտություններ
4. Կառավարման կարողություններ, հմտություններ
5. Շնորհանդեսների պատրաստման հմտություններ
6. Ներկայացման հմտություններ

Նախագծերի տեսակներն են.

1. Գործնականակողմնորոշչ նախագիծ. արդյունքը անպայմանորեն կենտրոնացած է հենց մասնակիցների սոցիալական շահերի վրա (ուսումնասիրության արդյունքների հիման վրա ստեղծված փաստաթուղթ՝ էկոլոգիայի, կենսաբանության, աշխարհագրության, պատմական, գրական և այլ բնույթի, օրենքի նախագիծ, տեղեկատու նյութ, բառարան. ցանկացած ֆիզիկական, ֆիմիական երևույթի հիմնավորված բացատրություն, դպրոցական ձևաչափի պարտեզի նախագիծ և այլն): Նման նախագիծը պահանջում է լավ մտածված կառուցվածք, նույնիսկ սցենար իր մասնակիցների բոլոր գործառնությունների համար՝ նրանցից յուրաքանչյուրի գործառնությունների սահմանմամբ, հստակ արդյունքներով և յուրաքանչյուրի մասնակցությամբ վերջնական արտադրանքի նախագծմանը: Այստեղ հատկապես կարևոր է համակարգման աշխատանքների լավ կազմակերպումը փուլ առ փուլ ֆինանսավորման, համատեղ և անհատական ջանքերի հեզբսման, ստացված արդյունքների ներկայացման և դրանք գործնականում կիրառելու հնարավոր ուղիների, համակարգված արտաքին գնահատման կազմակերպման առումով: Նախագծի: Կարևոր է նաև, որ խմբերի աշխատանքի արդյունքները տեսանելի և հասանելի լինեն բոլոր ունկնդիրներին: Դրանց հղումը մեծապես կօգնի ձեր սեփական նախագծի հետագա պլանավորմանը: Փնտրելու մանրամասն համար դուք կարող եք խնդրել հանդիսատեսին ընդգծել նախագծի հիմնական բառերը (աշխատում է ամբողջ խումբը):

Սա փոխում է ուսուցչի դերը: Ուսուցիչը հանդես է գալիս, առաջին հերթին, որպես ուսանողների հանաչողական գործունեության կազմակերպիչ: Նրա առաքելությունն է սովորեցնել երեխաներին ինֆորմայն սովորել:

Փոխվում է նաև աշակերտի դերը, ով պասիվ ունկնդրի փոխարեն դառնում է մարդ, ով կարողանում է օգտագործել իրեն հասանելի բոլոր մեդիան՝ ցույց տալու իր անհատականությունը, իր տեսլականը, հույզերը, հաշակը:

2. Անհատական նախագիծ. պրակտիկան ցույց է տալիս, որ ինֆորմայն և լավ մտավացիայով ձեռք բերված գիտելիքը ամենադիմացկունն ու արդյունավետն է: Այն ուսանողները, ովքեր սկզբից մինչև վերջ ավարտել են ինչ-որ լուրջ աշխատանք, լավ խթան են ստանում հետագա ուսումնասիրության համար, անցնում են կյանքի ինֆրահաստատման հաջորդ փուլը:

Եվ իհարկե տեսնում են, թե ինչպես են ձեռք բերված գիտելիքները գործնական կիրառություն գտնում, ինչը շատ ավելի արդյունավետ է դարձնում ուսուցման գործընթացը: Ստացված նախագծերը հստակ ցույց են տալիս այս մեթոդի բարձր արդյունավետությունը:

3. Տեղեկատվական նախագիծ. այս տեսակի նախագծերն ի սկզբանե ուղղված էին ինչ-որ օբյեկտի, երևույթի մասին տեղեկություններ հավաքելուն. Ենթադրվում է նախագծի մասնակիցներին ծանոթացնել այս տեղեկատվությանը, դրա վերլուծությանը և լայն լսարանի համար նախատեսված փաստերի ընդհանրացմանը: Նման նախագծերը հաճախ ինտեգրվում են հետազոտական նախագծերին և դառնում դրանց անբաժանելի մասը: Նման նախագծի կառուցվածքը կարելի է նշել հետևյալ կերպ.

Նախագծի նպատակը -> տեղեկատվության որոնման առարկա -> տեղեկատվության ֆայլ առ ֆայլ որոնում միջանկյալ արդյունքների նշանակմամբ -> վերլուծական աշխատանք հավաքագրված փաստերի վերաբերյալ -> եզրակացություններ ->

4. Դերային նախագիծ. մասնակիցները ստանձնում են որոշակի դերեր՝ պայմանավորված նախագծի բնույթով և բովանդակությամբ: Սրանք կարող են լինել գրական կերպարներ կամ գեղարվեստական կերպարներ, որոնք ընդօրինակում են սոցիալական կամ գործնական հարաբերությունները՝ բարդացած մասնակիցների կողմից հորինված իրավիճակներով: Այս նախագծերի արդյունքը կա՛մ ուրվագծվում է դրանց իրականացման սկզբում, կա՛մ ի հայտ է գալիս միայն ամենավերջում: Այստեղ ստեղծագործելու աստիճանը շատ բարձր է, բայց գերիշխող գործունեությունը դեռևս դերախաղն է, արկածայինը:

5. Ստեղծագործական նախագիծ. նման նախագծերը, որպես կանոն, չունեն մանրամասն կառուցվածք, այն միայն ուրվագծվում և հետագայում մշակվում է՝ հնազանդվելով ծրագրի մասնակիցների տրամաբանությանը և շահերին: Ստեղծագործական նախագծերը պահանջում են արդյունքների համապատասխան ձևավորում: Այս դեպքում անհրաժեշտ է համաձայնեցնել պլանավորված արդյունքները և դրանց ներկայացման ձևը (համատեղ թերթ, շաբաթաթուղթ, տեսաֆիլմ, դրամա, տոն և այլն): Ծրագրի արդյունքների ձևավորումը պահանջում է լավ մտածված կառուցվածք՝ տեսաֆիլմի սցենարի, տոնական ծրագրի, էսսեների պլանի, ռեպորտաժի, թերթերի ձևավորման և վերնագրերի, ալբոմի, սպորտային խաղի, արժավախմբի տեսքով, և այլն:

Ծրագրի տեսակը որոշելու համար օգտագործվում են հետևյալ բնութագրերը.

- Նախագծում գերիշխող գործունեություն. հետազոտություն, որոնում, ստեղծագործական, դերային խաղեր, կիրառական, ծանոթացում և կողմնորոշում և այլն
- Թեմա - բովանդակության ոլորտ՝ մոնո նախագիծ, միջառարկայական նախագիծ
- Ծրագրի համակարգման բնույթը՝ ուղղակի (կոտ, ֆիլմ), թափնված (թողարկված, նախագծի մասնակցի մոդելավորում, բնորոշ հեռահաղորդակցության նախագծերին)

- Կոնտակտների բնութագիրը (նույն դպրոցի, դասարանի, ֆադաֆի, տարածաշրջանի, երկրի, աշխարհի տարբեր երկրների մասնակիցների միջև)
- Ծրագրի մասնակիցների թիվը.
 - անհատական
 - գույգերով
 - խմբերով
- Ծրագրի սևոդություն.
 - կարճաժամկետ (մի ֆանի դաս)

Կարճաժամկետ նախագծերը կարող են լինել մեկօրյա, մեկշաբաթյա, մեկամսյա և այլն: Կարճաժամկետ նախագծերով, ի տարբերություն երկարաժամկետ նախագծերի, ավելի հեշտ է աշխատել. սովորողները չեն հասցնում ձանձրանալ, շարունակականությունը պահելու խնդիր դրված չէ: Միով բանիվ՝ կարճաժամկետ նախագծերը, որպես ուսուցման միջոց, շատ ավելի հարմար են և արդյունավետ:

- միջնաժամկետ (մեկ շաբաթից մինչև մեկ ամիս)

Միջնաժամկետ անհատական նախագծերը մեկ կիսամյակի ընթացքում իրականացվող նախագծերն են: Ինչ խոսք, սա օգտակար է սովորողի համար: Այն ինֆեակտիվության նախաշարժի է՝ սեփական նախասիրությունների և հետաքրքրությունների բացահայտմանը նպաստող լավ միջոց: Սակայն, ի տարբերություն երկարաժամկետ և կարճաժամկետ նախագծերի, անհատական նախագծային աշխատանքը հիմնականում չի ենթադրում փոխանցում և շարունակականություն:

- երկարաժամկետ (մեկ ամսից մինչև մի ֆանի ամիս)

Երկարաժամկետ են այն նախագծերը, որոնք ձգվում են մեկ կիսամյակից մինչև մեկ ուսումնական տարի: Այս դեպքում թե՛ նախագծի դեկավարից, և թե՛ մասնակիցներից լրացուցիչ ջանքեր, մտածված էլֆ-ֆայլեր են պահանջվում՝ սկսած գործը կիսատ չթողնելու համար:

Նախագծային աշխատանքի կազմակերպման փուլ են են.

1. Նախագծային թեմայի ընտրություն
2. Թեմայի տրոհում ենթաթեմաների
3. Նախաձեռնող խմբերի ձևավորում
4. Տեղեկատվության հավաքագրում
5. Տեղեկատվությունների ֆինանսավորում, մշակում
6. Թեմայի վերաբերյալ եզրահանգումների ձևակերպում
7. Հետազոտական հաշվետվության նախապատրաստում
8. Նախագծի պաշտպանություն (պրեզենտացիա)
9. Արդյունքների ամփոփում

Կառուցվածքի փուլերն են.

1. Պրոբլեմ (հիմնահարց)

Ուսուցիչը ներկայացնում է նախագծի թեման, առաջարկում նախագծի հիմնական պրոբլեմը, ձևակերպում նպատակներն ու խնդիրները: Առաջարկներն իրականացնում են պրոբլեմի ընկալումը, իրադրության մեջ հարմարվելը, կոնկրետացնում նպատակներն ու խնդիրները:

2. Պլանավորում

Ուսուցիչը կազմակերպում է նախագծի գործունեությունը, առաջարկում կազմավորել խմբեր, բաժնեկազմակերպության դերերը խմբերում, պլանավորել նախագծի գործունեությունը և պրեզենտացիայի հնարավոր ձևերը: Առաջարկներն իրականացնում են խմբերի բաժանումը, բաժնուն են դերերը խմբում, պլանավորում աշխատանքը, ընտրում արդյունքների և պրեզենտացիայի ձևերն ու եղանակները:

3. Պրապտում (տեղեկատվության որոնում)

Ուսուցիչը տեղեկատվության որոնման գործին չի մասնակցում: Նա խորհրդատվություն է տրամադրում, հսկում խմբերի աշխատանքը, տալիս նոր գիտելիք, կատարում պրեզենտացիայի փորձեր: Առաջարկներն աշխատում են ինֆորմացիայի, ակտիվ, յուրաքանչյուրն իր դերով, խորհրդակցում են իրար հետ, որոնում և նախապատրաստում նյութեր պրեզենտացիայի համար:

4. Պատրաստում (նախապատրաստում)

Ուսուցիչը կատարում է դիտումներ, անհրաժեշտության դեպքում աշակերտներին խորհուրդներ տալիս, նախապատրաստում նախագծի պաշտպանությանը: Աշակերտները կատարում են հետազոտություններ, վերլուծում տեղեկությունները, աշխատում նախագծի վրա, փորձեր են անում, պատրաստվում նախագծի պաշտպանությանը:

5. Պաշտպանության (պրեզենտացիա)

Ուսուցիչը լսում է, աշակերտներին հարցեր ուղղում, անհրաժեշտության դեպքում ուղղորդում է, գնահատում նրանց կատարած աշխատանքի որակը և պրոբլեմի լուծման ինֆորմատիվությունը: Աշակերտները ներկայացնում են ուսումնական նախագիծը, մասնակցում խմբային վերլուծությանը, արդյունքների գնահատմանը:

Ինչպես սկսել նախագիծը

Նախագիծը սկսվում է մասնակիցների մոտիվացիայից: Մասնակիցներին հնարավորություն տվե՛ք զգալու՝ ինչ ասել է իսկական թիմ, գրի առե՛ք և ֆննարկե՛ք յուրաքանչյուր մասնակցի արտահայտած գաղափար կամ միտք: Նախագծային աշխատանքներ իրականացնելու ընթացքում այդ երկխոսությունը անհրաժեշտ պայման է: Սովորողի կարծիքը հաշվի առնելը սկզբունք է, որն անպայման հարկավոր է հաշվի առնել: Սովորողների հետ միասին աշխատանքային ուղեցույց ստեղծե՛ք, աշխատե՛ք համատեղ ստեղծված աշխատանքային կանոնների համաձայն: Ընդհանուր համաձայնության եկե՛ք աշխատանքի ընթացքում առաջացած դժվարությունները հաղթահարելիս: Հաշվի առնելով մասնակիցների նախափորձություններն ու բնական հատկությունները՝ կատարե՛ք աշխատանքի հնարավորինս հստակ բաժանում:

Նախագծի ղեկավարը կատարում է նախագծի նախնական պլանավորում, ապահովում է առաջնային գիտելիք պարունակող տեղեկատվությունը, որը կողմնորոշում է սովորողներին՝ ինչպես, ինչ ուղղությամբ սկսել աշխատանքը, տալիս է համացանցային հղումներ, գրքերի անուններ և այլ անհրաժեշտ նախնական տեղեկություն: Հետևում է նախագծի աշխատանքի ընթացքին և ավարտին է հասցնում նախագիծը՝ վերջնական արտադրանքի տեսքով:

Առարկայական ուսուցիչն ապահովում է մասնագիտական խորհրդատվություն սովորողին: Օգնում է որոնել տեղեկատվական գրականություն, այլ նյութեր, մեդիանյութեր, օգնում է կոնկրետ հարցեր լուծելիս առաջացած դժվարությունները հաղթահարել, փոխանցել համապատասխան հմտություններ:

Նախագծային աշխատանքի առաջին փուլ

Ստեղծվում են աշխատանքային խմբեր: Նախագիծը իրականացնում են խմբով, անդամների միջև աշխատանքի բաժանում է լինում, խումբը ունենում է ղեկավար, որը նաև համակարգում է մյուսների աշխատանքը: Նախագծի կատարումը վերահսկելու համար կազմում են աշխատանքային ժամանակացույց՝ միջանկյալ արդյունքներով:

- գրանցվում են արդյունքի ներկայացվող պահանջները:
- նախագծի խնդիրները արդյունքի նախնելու հանապարհին հանդիպող դժվարություններն են:

Աշխատանքի երկրորդ փուլ

- նախագծի իրականացման ընթացքում կատարվում են հետազոտական աշխատանքներ
- նախագծի արդյունքի ներկայացում (արդյունքը պետք է ունենա հասարակական արժեք)
- աշխատանքների գնահատում
- ստացված արդյունքի համապատասխանությունը սկզբնական պահանջներին:

Աշխատանքի երրորդ փուլ

- նախագիծը ենթադրում է վերանայում
- ծրագրի կիրառման արդյունքում նկատված թերությունների, ստացված դիտողությունների, առաջարկությունների քննարկում և համապատասխան փոփոխությունների կատարում

Կատարված աշխատանքի ներկայացում

Սովորողը պիտի կարողանա ներկայանալ և ներկայացնել:

- համառոտ նկարագրել կատարված աշխատանքը՝ ինչ խնդիր են դրել, ինչու են ընտրել հենց այդ թեման, ինչպիսին է աշխատանքի արդյունքը, որն է նախագծի արդյունավետությունը:
- խոսել նախագծի ընթացքում ծագած դժվարությունների և աջակցությունների մասին. պետք է հիմնավորել՝ աշխատանքի ընթացքում ինչն են համարում անարդյունավետ, իսկ ինչը՝ օգտակար:
- վերաբերմունք արտահայտել՝ կոնկրետ ներկայացնողի համար որքանով է օգտակար այդ նախագծին մասնակցելը, ինչ սովորեց, ինչը հետեց, ինչ է կարողանում ավելի լավ անել աշխատանքը կատարելուց հետո, ինչը ինքը կկիրառի հետագայում:

Իրական նախագծային աշխատանքի արդյունքում սովորողները ձեռքբերում պիտի ունենան՝ միասին ստեղծելով շոշափելի արդյունք:

Դասավանդողը սովորողների հետ միասին, նախագծերի արդյունքում, ուսումնական տարվա ընթացքում ստեղծում է ուսումնական նյութեր, առաջադրանքների և հարցաժամերի շտեմարան, ուղեցույցներ, ուսումնական մեդիավարքեր, ուսուցման այլ նյութեր, տեսանյութեր:

Դասավանդման նախագծային մեթոդի առավելություններն են.

- - թիմային աշխատանքի հմտություններ;
- - հաղորդակցման հմտություններ;
- - միջդիսցիպլինար հմտություններ;
- - ծրագրի մասնակիցների անհատական հմտությունների զարգացում;
- - աշխատել անձնական գիտակցության հետ.

Նախագծային շարժման արժեքն այն է, որ գիտական խնդիրները աշակերտները լուծում են ուսուցիչներ-մեթոդիկների հետ միասին:

Նախագծի հիմնական նպատակը աշակերտների ստեղծագործական մտածողության ձևավորումն է:

Ուսուցման մեթոդների շատ դասակարգումներ կան, բայց դրանցից գրեթե յուրաքանչյուրում կա հետազոտության մեթոդ, երբ ուսանողներին տրվում է հանաչողական խնդիր, որը նրանք լուծում են ինֆորմային՝ ընտրելով դրա համար անհրաժեշտ մեթոդները և օգտագործելով ուսուցչի օգնությունը: Ծրագրի մեթոդը կարելի է վերագրել հետազոտության այն տեսակին, որտեղ ուսանողները անհատապես առնչվում են սվյալ խնդրին:

Կարևոր է նաև, որ տեսական գիտելիքների վրա անխուսափելի կենտրոնացումը (մասնավորապես՝ ուսուցչի համար ամենադժվարին բացատրելը) կրթական գործընթացը հեռու տանի իրականության պահանջներից, իրական հասարակության մեջ կյանքի նախապատրաստվելուց, մասնագիտության մեջ հետագա աշխատանքից: Նկարագրվածի հակառակն այն մտեցումն է, որում շեշտը տեղափոխվում է ուսանողների ինֆորմային ակտիվ ուսումնական գործունեության վրա, և ուսուցիչը միայն «աջակցում» է այս գործունեությանը, այսինքն. ապահովում է այն նյութերով և նրբանկատորեն սնօրինում այն, էական խնդիրներ է ստեղծում ուսանողների համար: ԱՄՆ-ում և Մեծ Բրիտանիայում կրթական այս մոդելը կոչվում է **Studentcentered education**՝ «ուսուցում, որի կենտրոնում ուսանողն է:

Այս մտեցմամբ ուսուցիչը ուսուցման կենտրոնն է, գիտելիքի և տեղեկատվության աղբյուր: Ուսումնական գործընթացի հիմքում ընկած է ուսանողների համագործակցությունն ու արդյունավետ

հաղորդակցությունը՝ ուղղված խնդիրների համատեղ լուծմանը, կարևորը, առաջադրված նպատակները, գործունեությունը պլանավորելու, գործառույթներն ու պարտականությունները բաշխելու, ֆինադատաբար մտածելու և նշանակալի արդյունքների հասնելու ունակության ձևավորումը: Ռուսական մանկավարժության մեջ այս մոտեցումը կապված է դասավանդման այնպիսի մեթոդների կիրառման հետ, ինչպիսիք են պրոբլեմային և նախագծային: Կրթական գործունեությունն այս դեպքում ուղղված է իրական հասարակության հաջող գործունեությանը: Վերապատրաստման արդյունքն այլևս ոչ թե գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների յուրացումն է, այլ գործնական գործունեության հաջողությունն ապահովող հիմնական իրավասությունների ձևավորումը:

Նախագծային մոտեցման կարևոր հատկանիշն է մարդասիրությունը, ուժադրությունն ու հարգանքը ուսանողի անձի նկատմամբ, դրական լիցքը՝ ուղղված ոչ միայն սովորելուն, այլև վերապատրաստվողների անհատականության զարգացմանը:

Տարբեր նախագծերի իրականացումը նպաստում է ուսանողների հանաչողական, ստեղծագործական հմտությունների զարգացմանը, տեղեկատվություն ինֆնուրույն փնտրելու ունակությանը, ֆինադատական մտածողության զարգացմանը. ինչպես նաև սովորողների ինֆնուրույն գործունեություն՝ անհատական, գույգ, խմբակային, որը նրանք կատարում են որոշակի ժամանակահատվածում: Իրենց գիտելիքներն ինֆնուրույն կառուցելու կարողությունն օգնում է կողմնորոշվել տեղեկատվական տարածքում, նպաստում է ուսանողների աշխարհայացքի ձևավորմանը և աշխարհի ամբողջական գիտական պատկերացմանը:

**<<LOFT ԳՐԱԴԱՐԱՆ>> ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՈՒ ԴՐԱ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ
ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

Նախագծային աշխատանքը որպես բաղադրիչ հանրակրթական դպրոց պետք է մուտք գործի 2023 թվականից: Սակայն ստեղծագործ ուսուցիչներին ոչինչ չի խանգարել իր աշակերտների հետ մեկտեղ տախտեր շարունակ իրականացնել նախագծային աշխատանքներ: Այդպիսի աշխատանքները մոտիվացնում են աշակերտներին, ստիպում են նրանց գնահատել իրենց աշխատանքային և ստեղծագործական հմտությունները, թիմային աշխատանքի առաջնահերթությունները, թիմում անհատի գործունեության առանցքային կարևորությունը: Նախագծային աշխատանքները խրախուսում են աշակերտներին մտածել

համակողմանի, կատարել հետազոտություններ և վերլուծություններ, հանդես գալ կրեատիվ գաղափարներով:

2022թ. Բյուրեղավանի Ս. Վարդանյանի անվան ավագ դպրոցի 11-րդ դասարանի աշակերտների հետ իրականացրին «LOFT գրադարան» նախագիծը: Նախագիծի գաղափարը, բնականաբար, պատահական չի եղել: Մեր աշակերտները հայտնի են գրականության (հատկապես արտասահմանյան գրականության) հանդեպ իրենց մեծ հետաքրքրություններով: Պատահական չէ, որ նրանց աչքից երբեք չի վրիպում նոր հրատարակված գիրքը, և ընդամենը մեկ – երկու օր է պահանջվում նրանցից ձեռք բերելու գիրքը և միմյանց փոխանցելով ընթերցել այն:

Նախագծի մակերևույթ կազմելու համար նրանց տրամադրեցին մոտ 80մ² տարածք դպրոցի ներսում (տե՛ս Հավելված 1, Նկար 1.1, Նկար 1.2, Նկար 1.3): Տարածքը դպրոցի նախկին հաշարանն է և այս պահին համեմատաբար լավ է պահպանված՝ չնայած դեռ շատ անելիքներ կան: Ակնհայտ է, որ նախագիծն ըստ տեսակի պետք է լիներ սեղծագործական, իսկ ըստ տևողության՝ երկարաժամկետ՝ 1 – 2 ամիս: Նախագծային աշխատանքներին մասնակցելու համար ընտրեցին դիզայներական, համակարգչային գիտելիքներ ունեցող և գրականությամբ խիստ հետաքրքրված ու ոգևորված աշակերտների խումբ:

Երեխաներին հանձնարարեցի ուսումնասիրել LOFT ոճը, ժամանակակից գրադարանների պատկերները: Ուսումնասիրություններից հետո սկսեցին գաղափարների փոխանակման և մտքերի առաջադրաման փուլը: Ուժադրություններս սկսեցին ամեն մի դետալի վրա, անգամ եթե դրանք կարող էին առաջին հայացքից չհնչին թվալ: Գրադարաններից բացի գրադարանում պետք է լինեին նաև ֆնոնարկումների համար նախատեսված մեծ սեղան, ներկառուցվող աթոռներ, led ձեռք ունեցող գրքի տեսքով ջահեր և այլն: Վերլուծություններից հետո եկան մեկ ընդհանուր գաղափարի և մի քանի օր լավ չարչարվելուց հետո ստացան մեր գրադարանի հետևյալ պատկերը (տե՛ս Հավելված 1, Նկար 2.1, Նկար 2.2):

Ինչպես նկատեցիք Նկար 1.1-ում, տարածքը բաղկացած է երկու սրահներից: Այստեղ երեխաների երևակայությունը փայլուն գործեց: Գրադարանի պատկերը ստանալուց հետո նրանք հասկացան, որ դա պարզապես գրադարան չէ, այլ յուրօրինակ մշակութային կենտրոն: Աշակերտների գեղագիտական հաշարը զարգացնելու նպատակով նրանք առաջարկեցին երկրորդ սենյակը դարձնել կինոդիտման սրահ (տե՛ս Հավելված 1, Նկար 3.1, Նկար 3.2):

Գաղափարը բավականին ոգեշնչող էր, և մենք որոշեցինք այն չբողոքել թղթի վրա: Նախագիծը ներկայացրին Հայաստանում Ճապոնիայի դեսպանատան «Մարդկային անվտանգության 'Grassroots'» դրամաշնորհային ծրագրին, սակայն հասկանալի պատճառներով դեսպանատունը նախապատվությունը սովեց առավել անվտանգային կոմպոնենտ ունեցող նախագծերին:

«Նախագծային դպրոց» կրթական հիմնադրամի մասնագետ Հասմիկ Չարիչյանի հուշումով նախագիծը ներկայացրել ենք նաև «Փրադարակ» հասարակական կազմակերպությանը և այժմ սպասում ենք պատասխանի:

Նման նախագիծը որպես առարկայական պարտադիր նախագիծ չէր ներկայացվել, այդ պատճառով պաշտպանություն և գնահատում չի արվել: Կարելի է ասել՝ նախագիծը դեռ ընթացքի մեջ է: Սակայն նախագծի գործնական հաջողության հասնելուց հետո աշակերտները այն կպաշտպանեն և կգնահատվեն հետևյալ սանդղակով.

Չափանիշ	Փերագանց 9-10	Լավ 7-8	Բավարար 4-6	Բարելավման ենթակա
Փիտեղիք և ընկալում	Ներկայացումը ցուցադրում է գաղափարի ընկալման խորություն՝ օգտագործելով տեղին և հեզքիտ դետալներ թեմայի վերաբերյալ: Հետազոտությունը մանրակրկիտ է արված և հանձնարարվածից ավելին է ներկայացնում:	Ներկայացումը հիմնականում հիմնված է հեզքիտ սվյալների, գիտելիքների վրա, սակայն առկա են որոշ անհետություններ, որոնք առավելապես կախված են սովորողի թեմայից: Հետազոտությունը համապատասխանում է պահանջներին, սակայն հիմնականում հանձնարարության սահմաններում է իրականացվել:	Ներկայացման մեջ օգտագործված տեղեկությունները թերի են և շեղված բուն նյութից: Հետազոտությունները թերի են կատարված:	Ներկայացման մեջ օգտագործված ինֆորմացիան չի համապատասխանում թեմային: հետազոտություններ գործնականում կատարված չեն:
Հարցում և վերլուծություն	Ներկայացումը կենտրոնացած է հետազոտության նյութի վրա և ցուցադրում է բարձր	Ներկայացումը ներկայացված է մտածված կառուցվածքով և թեմայի շուրջ,	Թե՛ ներկայացման կառուցվածքը, թե՛ վերլուծությունը թերահուն են իրենց	Ներկայացումը լավ մտածված կառուցվածք չունի և չի արտահայտում թեման:

	մակարդակի տեղեկացվածություն և ընդգծված վերլուծական կարողություններ:	սակայն վերլուծությունը բավարար մշակված չէ և/կամ չի բխում թեմայից:	ամբողջականության մեջ:	
Հաղորդակցություն	Ներկայացումը ինֆնատիվ է և գաղափարներն արդյունավետորեն է փախանցում լսարանին: Բանախոսը արդյունավետ անդրադարձ է անում լսարանի արձագանքին և հարցերին:	Ներկայացման օգտագործված մեթոդները արդյունավետ են հիմնական միտքը փոխանցելու համար, բայց գուրկ են երևակայությունից: Լսարանից հնչած որոշ հարցեր մնացին անպատասխան:	Վերլուծության թերացման պատճառով չի հաջողվում վստահությանը և խարժեք ներկայացնել նախագիծը:	Ներկայացումը չի գրավում լսարանի հետաքրքրությունը և/կամ շեղում է հիմնական գաղափարից:
Ցուցադրական նյութեր	Ներկայացումը ներառում է համապատասխան և հեշտ ընկալելի ցուցադրական նյութեր, որոնց միջոցով զեկուցողը բացատրում է՝ տեղին հղումներ կատարելով:	Ներկայացումը ներառում է համապատասխան և ցուցադրական նյութեր, սակայն դրանք քիչ են:	Ներկայացումը ներառում է համապատասխան և ցուցադրական նյութեր, սակայն դրանք քիչ են և այնպիսի ձևաչափով որ դժվարացնում են դրանց ընկալումը և/կամ զեկուցողը դրանց հղում չի անում և չի բացատրում դրանք:	Ներկայացումը չի ներառում ցուցադրական նյութեր կամ, եթե կան, դրանք տեղին և նպատակային չեն և չեն հասկացվում: Չեկուցողը ներկայացման մեջ չի հիշատակում դրանք:
Ներկայացման հմտություններ	Չեկուցողը խոսում է հստակ և բավարար հնչեղ ձայնով, ինչը գրավում է լսարանի ուշադրությունը և նյութի ընկալելի լինելը՝ պահելով տեսողական շփում, ժեստերի և մարմնի համապատասխան լեզու:	Չեկուցողը խոսում է հստակ և բավարար հնչեղ ձայնով, ինչը նրան լսելի է դարձնում, սակայն չի կիրառում տեսողական շփում, ժեստերի և մարմնի համապատասխան լեզու:	Չեկուցողը խոսում է միատուն ձայնով, որը անհատաբար է դարձնում ներկայացումը:	Չեկուցողի ձայնը չի լսվում կամ նա ոչ հստակ է խոսում, միտքը դժվար է հասկացվում: Փորձ չի անում գրավելու լսարանի ուշադրությունը տեսողական շփում կամ մարմնի լեզուն կիրառելով:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ուսուցման նախագծային մեթոդը նոր մեթոդ չէ, սակայն այն **2023** թվականից կներմուծվի հանրակրթական դպրոց և կներկայացվի յուրովի: Այս մեթոդի գաղափարը յուրահատուկ է նրանով, որ այն հնարավորություն է տալիս աշակերտներին աշխատել միասին, կիսել գաղափարներ, ցուցաբերել երկուստեք հարգանք և հանդուրժողականություն: Ուսուցման նախագծային մեթոդը հրաշալի հնարավորություն է աշակերտների համար ուսումնասիրել առկա խնդիրները, հետազոտություններ կատարել, զարգացնել վերլուծական մտածողությունը, հանդես գալ արտակարգ նախագծերով՝ իրենց ձայնը լսելի դարձնելով ոչ միայն տեղական, այլև հանրապետական մակարդակով:

Նախագծի մեթոդը մեթոդ է, որը ներառում է արդյունքի (արտադրանքի) ձեռքբերմանն ուղղված գործունեության կազմակերպում, որի ընթացքում տեղի է ունենում նոր գիտելիքների և գործողությունների յուրացում: Դպրոցական կրթության շրջանակներում նախագծային մեթոդը կարող է սահմանվել որպես կրթական տեխնոլոգիա, որն ուղղված է սովորողների կողմից նոր գիտելիքներ ձեռք բերելուն՝ կապված իրական կյանքի պրակտիկայի հետ, զարգացնելով նրանց հատուկ հմտություններն ու կարողությունները խնդրին ուղղված կրթական որոնման համակարգային կազմակերպման միջոցով:

«LOFT գրադարան» նախագիծը խիստ բնորոշ է մեր դպրոցի աշակերտներին, քանի որ նրանք աչքի են ընկնում ոչ միայն գրականության հանդեպ իրենց մեծ սիրով, այլև գեղագիտական հաշակով և համակողմանի զարգացմանն ուղղված իրենց ջանասիրությամբ: Հուսով ենք նախագծի իրականացման համար ստանալ դրական պատասխան և առավել ներկայանալի հանդես գալ մեր մեծ նախագծով:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԱՆ ՑԱՆԿ

1. https://hy.wikipedia.org/wiki/%D5%86%D5%A1%D5%AD%D5%A1%D5%A3%D5%AE%D5%A1%D5%B5%D5%AB%D5%B6_%D5%B4%D5%A5%D5%A9%D5%B8%D5%A4
2. <https://escs.am/files/files/2021-10-18/e2d8fba12e16f3699429e9bf678dd872.pdf>

3. <https://dpir.mskh.am/hy/node/1386>
4. <https://muegn.ru/hy/technical-means/что-такое-метод-проекта-в-школе-метод-проектов-применение-в-школе-в-области.html>
5. <https://podarilove.ru/hy/метод-проектов-в-образовании-что-такое-метод-проектов/>
6. <https://movsisyannune.com/2013/09/05/%D5%B6%D5%A1%D5%AD%D5%A1%D5%A3%D5%AB%D5%AE-%D5%B4%D5%A5%D5%A9%D5%B8%D5%A4%D5%A1%D5%AF%D5%A1%D5%B6-%D5%B4%D5%B7%D5%A1%D5%AF%D5%B8%D6%82%D5%B4%D5%B6%D5%A5%D6%80/>
7. <https://kznaknahatum.blogspot.com/2021/11/blog-post.html>

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1

Նկար 1.1

Նկար 1.2

Նկար 1.3

Նկար 2.1

Նկար 2.2

Նկար 3.1

Նկար 3.2

